

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๖๙ รูป มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติการเกี่ยวกับ บทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของ พระสังฆาธิการต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

๔.๕ บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูล สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยจำนวน ๑๖๙ รูป จำแนกตาม อายุ, พรรษา, วุฒิการศึกษาทางโลก, วุฒิการศึกษาทางธรรม, วุฒิการศึกษาบาลี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๑๖๙)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑.อายุ		
๒๐ – ๓๐ ปี	๓	๑.๘๘
๓๑ – ๔๐ ปี	๕๕	๓๔.๓๘
๔๑ – ๕๐ ปี	๘๑	๔๕.๐๐
๕๑ – ๖๐ ปี	๒๓	๑๔.๓๘
๖๑ ปีขึ้นไป	๗	๔.๓๖
รวม	๑๖๙	๑๐๐.๐
๒. พรรษา		
๕ – ๑๐ พรรษา	๖	๓.๗๕
๑๑ – ๑๕ พรรษา	๒๔	๑๕.๐๐
๑๖ – ๒๐ พรรษา	๗๗	๔๕.๕๐
๒๑ พรรษาขึ้นไป	๖๒	๓๘.๗๕
รวม	๑๖๙	๑๐๐.๐
๓. วุฒิการศึกษาทางโลก		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๘๖	๕๐.๘๙
ปริญญาตรี	๕๙	๓๕.๕๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๒๔	๑๔.๐๐
รวม	๑๖๙	๑๐๐.๐
๔. วุฒิการศึกษาทางธรรม		
นักธรรมชั้นตรี	๑๓	๘.๑๓
นักธรรมชั้นโท	๕๙	๓๕.๕๐
นักธรรมชั้นเอก	๙๕	๕๖.๑๘
ไม่มีวุฒินักธรรม	๒	๑.๑๘
รวม	๑๖๙	๑๐๐.๐

๕.วุฒิการศึกษาบาลี		
ประโยค ๑ – ๒ – เปรียญธรรม ๓ ประโยค	๔๑	๒๔.๒๖
เปรียญธรรม ๔ – ๖ ประโยค	๔๐	๒๓.๖๖
เปรียญธรรม ๗ – ๙ ประโยค	๙	๕.๓๔
ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม	๗๙	๔๖.๗๔
รวม	๑๖๙	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูล สถานภาพ ส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่อง บทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี จำแนกได้ดังนี้

อายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ผู้ที่มีอายุ ๔๑ – ๕๐ ปี จำนวน ๘๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐๐ รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๑ – ๔๐ ปี จำนวน ๕๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓๘ และน้อยที่สุดคือผู้ที่มีอายุอยู่ระหว่าง ๒๐- ๓๐ ปี จำนวน ๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๘

พรรษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ผู้ที่มีพรรษา ๑๖ – ๒๐ พรรษา จำนวน ๗๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๕๐ รองลงมาคือ ผู้ที่มีพรรษา ๒๑ พรรษาขึ้นไป จำนวน ๖๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๗๕ และน้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีพรรษา ๕ - ๑๐ พรรษา จำนวน ๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๕

วุฒิการศึกษาทางโลก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๘๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๓๐ รองลงมาคือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๕๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๘๗ และน้อยที่สุดคือ มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐๐

วุฒิการศึกษาทางธรรม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ผู้ที่มี นักระรมชั้นเอก จำนวน ๙๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๓๘ รองลงมาคือ ผู้ที่มี นักระรมชั้นโท จำนวน ๕๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๕ และน้อยที่สุดคือ ผู้ที่ไม่มีวุฒินักระรม จำนวน ๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๔

วุฒิการศึกษา บาลี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ผู้ที่ ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม จำนวน ๗๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๗๔ รองลงมาคือ ประโยค ๑ – ๒ – เปรียญธรรม ๓ ประโยค จำนวน ๔๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๒๖ และน้อยที่สุดคือ ผู้ที่มีเปรียญธรรม ๗ – ๙ จำนวน ๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๔

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปฏิบัติการเกี่ยวกับบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปฏิบัติการเกี่ยวกับบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี โดยรวมมีอยู่ ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย ๒) ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์ ๓) ด้านการปกครองภายในวัด

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ พระสังฆาธิการ ที่มีต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม

(n=๑๖๙)

บทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย	๓.๘๐	๐.๙๖๘	มาก
๒. ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์	๓.๘๒	๐.๙๙๕	มาก
๓. ด้านการปกครองภายในวัด	๓.๙๖	๐.๗๙๒	มาก
รวม	๓.๙๑	๐.๔๐๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีบทบาท พระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๑, S.D. = ๐.๔๐๖) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีบทบาท พระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ในด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๘๐, S.D. = ๐.๙๖๘) และด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๘๒, S.D. = ๐.๙๙๕) ส่วนด้านการปกครองภายในวัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๙๖, S.D. = ๐.๗๙๒)

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของ พระสังฆาธิการ ที่มีต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี

(n=๑๖๙)

ข้อที่	ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	พระสังฆาธิการให้ พระภิกษุในสังกัดวัด ลงอุโบสถกรรมฟังพระปาฏิโมกข์ทุกกึ่งเดือน	๓.๗๗	๐.๖๘๑	มาก
๒.	พระสังฆาธิการให้ ความสะดวกตามสมควร ในการบำเพ็ญกุศล	๓.๘๗	๐.๖๓๔	มาก
๓.	พระสังฆาธิการจัดให้ พระภิกษุทำวัตร สวดมนต์เช้า-เย็นตลอดทั้งปี	๓.๘๙	๐.๗๑๖	มาก
๔.	พระสังฆาธิการให้ การช่วยเหลือเกื้อกูลการพัฒนา คุณภาพชีวิตของพุทธบริษัท	๓.๙๐	๐.๗๑๘	มาก
๕.	พระสังฆาธิการให้ การอบรมแก่คฤหัสถ์ ไวยวัจกรและศิษย์วัดเป็นประจำ	๓.๔๕	๑.๐๗๖	มาก
๖.	พระสังฆาธิการให้ การสนับสนุนแก่พระภิกษุใน ปกครองเช่น จัดส่งให้เรียนพระปริยัติธรรม ตรี-โท-เอก และป.ส.	๓.๗๔	๐.๕๖๗	มาก
๗.	พระสังฆาธิการให้มีการจัดทำบัญชีรับ-จ่ายอย่างเป็น ระบบและโปร่งใส	๓.๖๗	๐.๕๙๑	มาก
๘.	พระสังฆาธิการดูแลการจัดงานภายในวัด ให้เป็นไปตามแบบแผนประเพณีอันดีงาม	๓.๙๒	๐.๕๙๘	มาก
๙.	มีการเข้าร่วมประชุม พระสังฆาธิการประจำเดือน ที่ผู้บัญชาเหนือตนจัดประชุม	๓.๕๘	๐.๕๙๖	มาก
๑๐.	พระสังฆาธิการจัดให้ มีการประชุมพระภิกษุสามเณร เพื่ออบรมสั่งสอนด้านข้อวัตรปฏิบัติตาม หลักพระธรรมวินัย	๓.๖๒	๐.๖๖๕	มาก
	รวม	๓.๙๔	๐.๖๘๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีบทบาท พระสังฆาธิการด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.687)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อบทบาท พระสังฆาธิการด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย ในเรื่องพระสังฆาธิการดูแลการจัดงานภายในวัดให้เป็นไปตามแบบแผนประเพณีอันดีงาม ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.558) รองลงมาคือ พระสังฆาธิการให้ การช่วยเหลือเกื้อกูลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพุทธบริษัท ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.718) และระดับสุดท้ายคือ พระสังฆาธิการให้ การอบรมแก่คฤหัสถ์ ไวยาวัจกรและศิษย์วัดเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.076)

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีบทบาท
พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ด้านการ
ปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์

(n=๑๖๙)

ข้อที่	ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	พระสังฆาธิการจัดประชุมพระภิกษุสามเณร เพื่อชี้แจงระเบียบตามวาระต่างๆ	๓.๒๖	๐.๗๐๘	มาก
๒.	พระสังฆาธิการออก กฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน เป็นหมู่คณะ	๓.๖๒	๐.๕๗๒	มาก
๓.	พระสังฆาธิการระงับอธิกรณ์ การวินิจฉัยปัญหาเพื่อยุติเหตุ หรือการลงนิคหกรรม	๓.๑๒	๐.๗๐๑	มาก
๔.	พระสังฆาธิการกำกับดูแล การจัดศาสนสมบัติของวัดให้มี ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความมั่นคงแข็งแรง	๓.๔๒	๐.๕๘๘	มาก
๕.	พระสังฆาธิการควบคุม ดูแลพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตาม พระธรรมวินัย	๓.๗๔	๐.๗๓๖	มาก
๖.	พระสังฆาธิการจัดศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปตาม กฎกระทรวง	๓.๖๗	๐.๖๗๐	มาก
๗.	พระสังฆาธิการจัดตั้งหน่วยอ.ป.ต.อบรมประชาชนประจำ ตำบลเดือนละ๑ ครั้ง	๓.๖๘	๐.๖๓๗	มาก
๘.	พระสังฆาธิการปกครองพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของวัด	๓.๒๖	๐.๗๓๓	มาก
๙.	พระสังฆาธิการปกครองพระภิกษุและดูแลรักษาวัดจัด กิจการศาสนสมบัติของวัด	๓.๗๖	๐.๕๘๕	มาก
๑๐.	พระสังฆาธิการ ส่งเสริมการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ การสาธารณสงเคราะห์	๓.๓๒	๐.๖๕๖	มาก
	รวม	๓.๙๓	๐.๖๖๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=0.661$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อบทบาท พระสังฆาธิการด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์ ในเรื่อง พระสังฆาธิการปกครองพระภิกษุและดูแลรักษาวัดจัดกิจกรรมศาสนสมบัติของวัด เป็นลำดับสูงสุด ($\bar{X}=3.76$, $S.D.=0.585$) รองลงมาคือ พระสังฆาธิการควบคุม ดูแลพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ($\bar{X}=3.74$, $S.D.=0.736$) และระดับสุดท้ายคือพระสังฆาธิการระงับอิทธิฤทธิ์ การวินิจฉัยปัญหาเพื่อยุติเหตุหรือการลงโทษกรรม ($\bar{X}=3.12$, $S.D.=0.701$)

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความคิดเห็นของพระสังฆาธิการ
ที่มีบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเส้าไห้
จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองภายในวัด

(n=๑๖๙)

ข้อที่	ด้านการปกครองภายในวัด	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.	มีการจัดทำทะเบียนประวัติพระภิกษุสามเณร ที่อยู่ประจำวัด อย่างเป็นระบบ	๓.๙๒	๐.๘๓๐	มาก
๒.	พระสังฆาธิการจัดประชุมพระภิกษุให้มี ศีลจารวัตรที่ดีงามแก่ผู้พบเห็น	๓.๖๙	๐.๘๙๖	มาก
๓.	พระสังฆาธิการสนับสนุนให้พระภิกษุเรียน ปริยัติสามัญ-ปริยัติธรรม-แผนกบาลี	๓.๙๗	๐.๘๖๑	มาก
๔.	พระสังฆาธิการมอบหมายให้พระภิกษุสามเณรทำ วัตรเช้า - เย็น ตลอดทั้งปี	๓.๘๘	๐.๖๑๑	มาก
๕.	พระสังฆาธิการส่งเสริมให้ พระภิกษุลงอุโบสถสวด พระปาฏิโมกข์ทุกกึ่งเดือน	๓.๘๗	๐.๖๔๑	มาก
๖.	พระสังฆาธิการส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณร ประพฤติเหมาะสมแก่สมณสาธูป	๓.๙๕	๐.๘๐๔	มาก
๗.	พระสังฆาธิการมอบหมายให้พระภิกษุสามเณร กวาดลานวัดประจำทุกวัน	๓.๗๒	๐.๙๑๒	มาก
๘.	พระสังฆาธิการมอบหมายให้พระภิกษุดูแลการ เบิกจ่ายครุภัณฑ์อย่างโปร่งใส	๓.๘๖	๐.๘๕๐	มาก
๙.	มีการจัดสาธารณสมบัติของวัดอย่างเป็นระบบ และถูกต้องกฎระเบียบของวัด	๓.๘๒	๐.๙๙๕	มาก
๑๐.	พระสังฆาธิการส่งเสริมพระภิกษุสามเณรออกไป ปฏิบัติธรรมตามสมัยปีละ ๒ ครั้ง	๓.๘๐	๐.๙๖๘	มาก
	รวม	๓.๙๔	๐.๔๕๐	มาก

จากตารางที่ ๔. ๕ พบว่า ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการที่มีบทบาท พระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองภายในวัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, $S.D.=0.450$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พระสังฆาธิการมีความคิดเห็นต่อบทบาท พระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองภายในวัด ในเรื่อง พระสังฆาธิการสนับสนุนให้พระภิกษุเรียนปริยัติสามัญ-ปริยัติธรรม-แผนกบาลี เป็นลำดับสูงสุด ($\bar{X}=3.97$, $S.D.=0.461$) รองลงมาคือ พระสังฆาธิการส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรประพฤติเหมาะสมแก่สมณสาธูป ($\bar{X}=3.95$, $S.D.=0.404$) และระดับสุดท้ายคือ พระสังฆาธิการส่งเสริมพระภิกษุสามเณรออกไปปฏิบัติธรรมตามสมัยปีละ ๒ ครั้ง ($\bar{X}=3.80$, $S.D.=0.468$)

ดังนั้น จึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของ พระสังฆาธิการ ที่มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ด้านการปกครองของพระสังฆาธิการ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Lest Significant Different: LSD) ดังตารางที่ ๔.๑๑ - ๔.๑๒

ตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาท พระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี
จำแนกตามวุฒิการศึกษาบาลี โดยภาพรวม

(n=๑๖๙)

วุฒิการศึกษาบาลี	$\bar{X}$	วุฒิการศึกษาบาลี			
		ประโยค ๑ - ๒ - เปรียญธรรม ๓ ประโยค	เปรียญธรรม ๔- เปรียญธรรม ๖ ประโยค	เปรียญธรรม ๗ - เปรียญธรรม ๙ ประโยค	ไม่มีวุฒิ เปรียญธรรม
		๔.๐๘	๔.๔๐	๔.๓๑	๓.๙๔
ประโยค ๑ - ๒ - เปรียญธรรม ๓ ประโยค	๔.๐๘	-	๐.๐๘	๐.๑๐	-๐.๑๗
เปรียญธรรม ๔- เปรียญธรรม ๖ ประโยค	๔.๔๐	-	-	๐.๐๙	-๐.๓๘*
เปรียญธรรม ๗ - เปรียญธรรม ๙ ประโยค	๔.๓๑	-	-	-	-๐.๒๙*
ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม	๓.๙๔	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า พระสังฆาธิการที่มีวุฒิการศึกษาบาลีระหว่าง เปรียญธรรม ๔-เปรียญธรรม ๖ ประโยค และพระสังฆาธิการที่มีวุฒิการศึกษาบาลีระหว่าง เปรียญธรรม ๗ - เปรียญธรรม ๙ ประโยค มีความคิดเห็นต่อบทบาท พระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองภายในวัดน้อยกว่า พระสังฆาธิการที่ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของบทบาท
พระสังฆาธิการ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี
จำแนกตามวุฒิการศึกษาบาลี ด้านการปกครองภายในวัด

(n=๑๖๙)

วุฒิการศึกษาบาลี	$\bar{X}$	วุฒิการศึกษาบาลี			
		ประโยค ๑ - ๒ - เปรียญธรรม ๓ ประโยค	เปรียญธรรม ๔- เปรียญธรรม ๖ ประโยค	เปรียญธรรม ๗ - เปรียญธรรม ๙ ประโยค	ไม่มีวุฒิ เปรียญ ธรรม
		๓.๙๗	๔.๕๖	๔.๕๐	๔.๐๗
ประโยค ๑ - ๒ - เปรียญธรรม ๓ ประโยค	๓.๙๗	-	๐.๑๐*	๐.๑๑	-๐.๒๓
เปรียญธรรม ๔- เปรียญธรรม ๖ ประโยค	๔.๕๖	-	-	๐.๐๑	-๐.๓๓*
เปรียญธรรม ๗ - เปรียญธรรม ๙ ประโยค	๔.๕๐	-	-	-	-๐.๓๔*
ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม	๔.๐๗	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า พระสังฆาธิการที่มีประโยค ๑ - ๒ -เปรียญธรรม ๓ ประโยค มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัยมากกว่าพระสังฆาธิการที่มีเปรียญธรรม ๔- เปรียญธรรม ๖ ประโยค

พระสังฆาธิการที่มีเปรียญธรรม ๔ - เปรียญธรรม ๖ ประโยค และพระสังฆาธิการที่มีเปรียญธรรม ๗ - เปรียญธรรม ๙ ประโยค มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัยน้อยกว่า พระสังฆาธิการที่ไม่มีวุฒิเปรียญธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔.๑๓ ผลสรุปโดยรวมการเปรียบเทียบบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ตามสมมติฐานที่ ๑-๕

สมมติฐาน ที่	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	สถิติทดสอบ	ค่าระดับ นัยสำคัญ	ผลการทดสอบ สมมติฐาน	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
๑	อายุ	บทบาท	T - test	๐.๐๕		/
๒	พรรษา	บทบาท	F-test	๐.๐๕		/
๓	วุฒิการศึกษา ทางโลก	บทบาท	F-test	๐.๐๕		/
๔	วุฒิการศึกษา ทางธรรม	บทบาท	F-test	๐.๐๕		/
๕	วุฒิการศึกษา บาลี	บาท	F-test	๐.๐๕	/	

จากตารางที่ ๔.๑ ๓ สรุปได้ว่า พระสังฆาธิการ ที่มี อายุ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี มี ๓ ด้าน คือ ๑. ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย ๒. ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์ ๓. ด้านการปกครองภายในวัด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติ

พระสังฆาธิการ ที่มี พรรษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี มี ๓ ด้าน คือ ๑. ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย ๒. ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์ ๓. ด้านการปกครองภายในวัด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติ

พระสังฆาธิการ ที่มี วุฒิการศึกษาทางโลก แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท พระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี มี ๓ ด้าน คือ ๑. ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย ๒. ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์ ๓. ด้าน การปกครองภายในวัด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติ

พระสังฆาธิการ ที่มี วุฒิการศึกษาทางธรรม แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี มี ๓ ด้าน คือ ๑. ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย ๒. ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์ ๓. ด้าน การปกครองภายในวัด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติ

พระสังฆาธิการ ที่มี วุฒิการศึกษาบาลี แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาท พระสังฆาธิการด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี มี ๓ ด้าน คือ ๑. ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย ๒. ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์ ๓. ด้าน การปกครองภายในวัด ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติ

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของ พระสังฆาธิการ ต่อบทบาทพระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ ๔ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ผู้บริหารสำนักงานปฏิบัติการได้ไม่ค่อยสมบูรณ์ตามพระธรรมวินัย	๗๖	๔๔.๙๗
๒.	การออกกฎระเบียบข้อบังคับของพระธรรมวินัย พระสังฆาธิการส่วนใหญ่ไม่ค่อยตั้งใจเท่าที่ควร	๖๗	๓๙.๖๔
๓.	ชาวบ้านบางคนยังไม่เข้าใจกฎระเบียบพระธรรมวินัย ภายในวัด	๕๖	๓๓.๑๓
๔	การขัดแย้งกันและไม่เข้าใจกันในเรื่อง พระธรรมวินัย	๕๑	๓๐.๑๗

จาก ตารางที่ ๔.๑๔ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี คือ ผู้บริหารสำนักงานปฏิบัติการได้ไม่ค่อยสมบูรณ์ตามพระธรรมวินัย จำนวน ๗๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๙๗ รองลงมา คือ การออกกฎระเบียบข้อบังคับของพระธรรมวินัย พระสังฆาธิการส่วนใหญ่ไม่ค่อยตั้งใจเท่าที่ควร จำนวน ๖๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๖๔ และ ชาวบ้านบางคนยังไม่เข้าใจกฎระเบียบพระธรรมวินัยภายในวัด จำนวน ๕๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๑๓ น้อยที่สุด คือ การขัดแย้งกันและไม่เข้าใจกันในเรื่อง พระธรรมวินัย จำนวน ๕๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๑๗

ตารางที่ ๔.๑ ๕ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์
ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
๑.	มีการประชุมและอบรมผู้บริหารเพื่อให้สมบูรณ์ตามพระธรรมวินัย	๗๙	๔๖.๗๔
๒.	ต้องออกระเบียบข้อพระธรรมวินัยให้เข้มงวดและลงโทษอย่างจริงจัง	๗๑	๔๒.๐๑
๓.	ควรประชาสัมพันธ์และแนะนำให้ชาวบ้านได้เข้าใจในกฎระเบียบอย่างถ่องแท้ตามพระธรรมวินัย	๔๕	๒๖.๖๒
๔	หันมาทำความเข้าใจกันปรับความเข้าใจกันรู้จักเหตุและผลตามพระธรรมวินัย	๔๓	๒๕.๔๔

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี คือ มีการประชุมและอบรมผู้บริหารเพื่อให้สมบูรณ์ตามพระธรรมวินัย จำนวน ๗๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๗๔ รองลงมา คือ ต้องออกระเบียบข้อพระธรรมวินัยให้เข้มงวดและลงโทษอย่างจริงจัง จำนวน ๗๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๐๑ และ ควรประชาสัมพันธ์และแนะนำให้ชาวบ้านได้เข้าใจในกฎระเบียบอย่างถ่องแท้ตามพระธรรมวินัย จำนวน ๔๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖๒ น้อยที่สุด คือ หันมาทำความเข้าใจกันปรับความเข้าใจกันรู้จักเหตุและผลตามพระธรรมวินัย จำนวน ๔๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔๔

ตารางที่ ๔.๑ ๖ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์
ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ขาดความเด็ดขาดในการดูแล เคร่งครัดตามกฎหมาย คณะสงฆ์เกินไป	๖๗	๓๙.๖๔
๒.	การไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้บังคับบัญชาในข้อ กฎหมายคณะสงฆ์	๖๓	๓๗.๒๗
๓.	การติดต่อสื่อสารไม่ชัดเจน เชื่อยชาต่อการทำงานของ คณะสงฆ์	๕๙	๓๔.๙๑
๔	ขาดความกระตือรือร้นในการทำงานตามกฎหมายของ คณะสงฆ์	๔๗	๒๗.๘๑

จากตารางที่ ๔.๑๖ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค
ต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี คือ ขาดความ
เด็ดขาดในการดูแล เคร่งครัดตามกฎหมายคณะสงฆ์เกินไป จำนวน ๖๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๖๔
รองลงมา คือ การไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้บังคับบัญชาในข้อกฎหมายคณะสงฆ์ จำนวน ๖๓ รูป
คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒๗ และการติดต่อสื่อสารไม่ชัดเจน เชื่อยชาต่อการทำงานของคณะสงฆ์ จำนวน
๕๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๙๑ น้อยที่สุด คือ ขาดความกระตือรือร้นในการทำงานตามกฎหมายของ
คณะสงฆ์ จำนวน ๔๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๘๑

ตารางที่ ๔.๑ ๗ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์
ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
๑.	ผู้นำต้องมีความเด็ดขาด ชัดเจนต่อกฎหมายคณะสงฆ์	๖๙	๔๐.๘๒
๒.	ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าอาวาส ต้องปฏิบัติตนให้เป็นที่ น่าเชื่อถือและน่าเคารพเป็นตัวอย่างที่ดีต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องการเคารพเชื่อฟัง	๖๓	๓๗.๒๗
๓.	มีการติดต่อสื่อสารที่ชัดเจน แจ้งการทำงานการประชุม ต่างๆ ให้ได้ทราบทั่วกันตามกฎหมายคณะสงฆ์	๕๕	๓๒.๕๔
๔	หาสิ่งกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน ตามกฎหมายของคณะสงฆ์	๓๙	๒๓.๐๗

จากตารางที่ ๔.๑๗ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี คือ ผู้นำต้องมีความเด็ดขาด ชัดเจนต่อกฎหมายคณะสงฆ์ จำนวน ๖๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๘๒ รองลงมา คือ ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าอาวาส ต้องปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือและน่าเคารพเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาในเรื่องการเคารพเชื่อฟัง จำนวน ๖๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒๗ และมีการติดต่อสื่อสารที่ชัดเจน แจ้งการทำงานการประชุมต่างๆ ให้ได้ทราบทั่วกันตามกฎหมายคณะสงฆ์ จำนวน ๕๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๔ น้อยที่สุด คือ หาสิ่งกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานตามกฎหมายของคณะสงฆ์ จำนวน ๓๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๗

ตารางที่ ๔. ๑๘ ปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์
ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองภายในวัด

ลำดับ	ปัญหา อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
๑.	การไม่ให้ความเคารพกันของผู้บวชก่อนหลัง	๖๕	๓๘.๔๖
๒.	พระภิกษุสามเณรมีมาก จึงทำให้ผู้ปกครองดูแลไม่ทั่วถึง	๖๓	๓๗.๒๗
๓.	ผู้ปกครองไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของผู้ได้บังคับบัญชา	๕๔	๓๑.๙๕
๔	พระเถระผู้ใหญ่ไม่ค่อยใกล้ชิดกับพระภิกษุสามเณรเท่าที่ควร	๕๐	๒๙.๕๘

จากตารางที่ ๔.๑๘ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค
ต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี คือ การไม่ให้
ความเคารพกันของผู้บวชก่อนหลัง จำนวน ๖๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๔๖ รองลงมา คือ พระภิกษุ
สามเณรมีมาก จึงทำให้ผู้ปกครองดูแลไม่ทั่วถึง จำนวน ๖๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๒๗ และผู้ปกครอง
ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของผู้ได้บังคับบัญชา จำนวน ๕๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๙๕ น้อยที่สุด คือ
ผู้ปกครองไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของผู้ได้บังคับบัญชา จำนวน ๕๐ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๘

ตารางที่ ๔. ๑๙ ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์
ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ด้านการปกครองภายในวัด

ลำดับ	ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
๑.	เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจตราภายในวัด และควรจัดให้มีกฎระเบียบอย่างเท่าเทียมกัน	๗๘	๔๖.๑๕
๒.	พระเถระผู้ใหญ่ควรมีการพูดคุย หรือสั่งสอนเรื่องการ เรียนแก่พระใหม่หรือสามเณรบ้าง	๖๗	๓๙.๖๔
๓.	ควรแบ่งการปกครองในส่วนย่อย ๆ เพื่อการปกครอง ได้ทั่วถึง	๕๙	๓๔.๙๑
๔	อบรมสั่งสอนผู้ที่บวชเข้ามาใหม่ว่าควรปฏิบัติตน อย่างไร ในเรื่อง การเคารพผู้อยู่ก่อน เพื่อสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	๕๕	๓๒.๕๔

จากตารางที่ ๔.๑๙ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี คือ เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจตราภายในวัดและควรจัดให้มีกฎระเบียบอย่างเท่าเทียมกัน จำนวน ๗๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๑๕ รองลงมา คือ พระเถระผู้ใหญ่ควรมีการพูดคุย หรือสั่งสอนเรื่องการเรียนแก่พระใหม่หรือสามเณรบ้าง จำนวน ๖๗ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๖๔ และควรแบ่งการปกครองในส่วนย่อย ๆ เพื่อการปกครองได้ทั่วถึง จำนวน ๕๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๙๑ น้อยที่สุด คือ อบรมสั่งสอนผู้ที่บวชเข้ามาใหม่ว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร ในเรื่อง การเคารพผู้อยู่ก่อน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จำนวน ๕๕รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๔

๔.๕ บทสัมภาษณ์ บทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี

บทสัมภาษณ์เรื่อง “บทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี” ประกอบด้วยประเด็นการสัมภาษณ์จำนวน ๒ ตอน ๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ๒.บทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี สรุปบทสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน ๕ รูปดังต่อไปนี้

๑. ท่านคิดว่าปัจจุบัน บทบาทพระสังฆาธิการมีปัญหา ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี อย่างไร

การปกครองวัดตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ พบว่าทัศนคติของพระสงฆ์ โดยทั่วไปไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างอำนาจเห็นว่า โครงสร้างอำนาจเดิมไม่สอดคล้องกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจสังคม การเมืองของประเทศ เจ้าอาวาสมีอำนาจมากเกินไปควรนำพระธรรมวินัยมายึดเป็นหลักในการตัดสินใจปัญหา ควรมีการกระจายอำนาจให้พระสงฆ์ภูมิภาคในทุกชั้นตอนของการบริหารการแต่งตั้ง และถอดถอน รัฐควรเข้ามามีบทบาทช่วยเหลือสถาบันศาสนามากขึ้นและนอกจากนี้ประชาชนควรเข้ามามีอำนาจในระดับที่เหมาะสม เมื่อคณะสงฆ์หรือผู้ปกครองสงฆ์ มีความเข้าใจเรื่องปัญหาต่างๆแล้วหาแนวทางในการแก้ปัญหาให้ตรงจุดตรงประเด็นแล้ว สามารถรับรู้ปัญหาและวางแผนการดำเนินงาน ให้ผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติตามอย่างชัดเจนแล้ว ก็จะทำให้ แก้ไขปัญหาให้แก่ภิกษุสามเณร นั้นด้านนี้ได้อย่างชัดเจนแล้วมีประสิทธิภาพ การทำงานที่จริงจังและมีการแจกงานประสานงานอย่างทั่วกันเข้าใจงานก็จะทำให้งานมีประสิทธิภาพอย่างดี □

๒. ท่านคิดว่าพระสังฆาธิการ มีแนวคิด ในด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี ตามพระธรรมวินัยเรื่องใดบ้าง

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบันนี้ มีกระบวนการพัฒนาการด้านเทคโนโลยี และการบูรณาการด้วยหลักพุทธธรรมนำการบริหารไปสู่ความเจริญ และมีกฎหมายพระราชบัญญัติข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ มาเกื้อกูลพระธรรมวินัย โดยเฉพาะการปกครองคณะสงฆ์มีรูปแบบที่แตกต่างไปจากสมัยก่อนมาก เช่น ด้านการปกครอง ด้านการศาสนศึกษา ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ด้านการเผยแผ่ ด้านสาธารณูปการ ด้านการสาธารณสงเคราะห์ มีรูปแบบที่ปฏิบัติชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นรูปแบบแนวคิดและวิธีการในการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เชื่อว่ามีส่วนสำคัญยิ่งในการบริหารจัดการให้องค์กร

□ สัมภาษณ์, พระวิสุทธิโสภณ, เจ้าคณะอำเภอเส้าไห้ เจ้าอาวาสวัดเขาแก้ววรวิหาร, ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

คณะสงฆ์ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ฉะนั้น ผู้ที่จะเป็นผู้นำ ในการบริหารคณะสงฆ์ในยุคปัจจุบันนี้ ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้เพียบพร้อมด้วยจริยวัตรข้อปฏิบัติที่ดีงาม และเป็นที่ยอมรับของคณะสงฆ์และสังคมโดยรวม □

๓. คณะสงฆ์ในอำเภอเส้าไห้ จังหวัดสระบุรี มีบทบาทพระสังฆาธิการด้านใดบ้าง

พระภิกษุสามเณรมีมาก จึงทำให้ผู้ปกครองดูแลไม่ทั่วถึง ผู้ปกครองไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของผู้ได้บังคับบัญชา พระเถระผู้ใหญ่ไม่ค่อยใกล้ชิดกับพระภิกษุสามเณรเท่าที่ควร ขาดความสัมพันธ์กันระหว่างพระภิกษุสามเณรใหม่ และพระเถระ หรือพระที่อยู่ก่อนแล้ว พื้นฐานของพระภิกษุสามเณรที่เรียนหนังสือนั้น ยังไม่มีความพร้อมเท่าที่ควร การศึกษาในประโยคบาลีชั้นสูง ๆ ยังมีน้อย ขาดครู-อาจารย์ที่ทำการสอนนักเรียนและบาลีในชั้นสูง นักเรียนไม่ค่อยให้ความสำคัญในการเรียน จึงทำให้ไม่ตั้งใจเรียนเท่าที่ควร ขาดความเข้มงวดสำหรับพระภิกษุสามเณรที่เริ่มเข้ามาเรียน ยังขาดบุคลากรที่มีคุณภาพ ไม่เพียงพอเท่าที่ควร โดยเฉพาะด้านพระภิกษุสามเณร ผู้มีความรู้ควบคู่ไปกับการปฏิบัติด้าน **ด้านการปกครอง** การสนับสนุนในเรื่องทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีการศึกษาในระดับสูงค่อนข้างน้อย การให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่สอบธรรมศึกษาได้ ยังไม่มากเท่าที่ควร พระนักเทศน์ภายใน อำเภอที่เทศน์ได้ดี แต่มีน้อย มีการจัดอบรมและเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้แก่พระภิกษุสามเณร และบุคคลทั่วไปยังค่อนข้างน้อย ประชาชนไม่ค่อยมีโอกาสได้ฟังธรรมมากนัก นอกจากตามเทศกาลต่าง ๆ ประชาชนที่ฟังธรรมส่วนใหญ่เน้นที่ตัวบุคคลในการแสดงธรรมมากเกินไป การจัดสรรที่อยู่อาศัยของพระภิกษุสามเณรของแต่ละวัด ยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร รูปแบบการก่อสร้างของแต่ละวัดมีความแตกต่างกันมาก บางวัดมีสิ่งก่อสร้างเกินความจำเป็น แต่ละวัดมีการก่อสร้างที่ไม่มีการป้องกันที่ดี ทำให้เกิดมลพิษต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก บางวัดยังมีปัญหาเกี่ยวกับที่ดินสาธารณะกับประชาชน การสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนรอบ ๆ วัดยังมีน้อย และการจัดกิจกรรมที่เป็นส่วนรวมบางอย่างไม่ควรจัดภายในวัด □

□ สัมภาษณ์, พระครูสังวรกิจประยุต , รองเจ้าคณะอำเภอเส้าไห้ เจ้าอาวาสวัดวัดพะเยาว์ , ๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

□ สัมภาษณ์, พระครูสิริธรรมาภิรมย์, เจ้าคณะตำบลเส้าไห้ เจ้าอาวาสวัดเส้าไห้, ๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

๔. ท่านคิดว่าบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ปัจจัยใดที่ทำให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จด้านการปกครองของพระสังฆาธิการ ในอำเภอเส้าไห่ จังหวัดสระบุรี

พระสังฆาธิการในอำเภอได้ดำเนินการประชุมพระภิกษุสามเณรในพื้นที่เขตปกครองเป็นประจำและยังมีการประชุมร่วมกันระหว่างคณะสงฆ์กับผู้นำชุมชน พร้อมกันนี้ยังมีการประเมินผล ให้ความสำคัญกับการประชุมโดยสละเวลามาเข้าร่วมประชุม มีการวางกฎระเบียบให้แก่คณะสงฆ์ด้วยการรณรงค์ให้วัดเป็นสถานที่ปลอดบุหรี่ มีการยกย่องพระมหาเถระผู้ทำคุณงามความดีและเชิดชูให้เป็นเกียรติประวัติ ทำความเข้าใจในการบริหารงานตามจารีตพระพุทธศาสนา มีการอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยให้ความรู้ถึงประโยชน์ของธรรมชาติ ทั้งนี้ยังส่งเสริมการปรับภูมิทัศน์ภายในอาวาสในเขตปกครองให้เป็นลานธรรม เปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านธรรมะ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจหลักธรรมและส่งผลให้เกิดทัศนคติใหม่ๆในหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาในแต่ละด้าน □

๕. ให้ท่านวิเคราะห์แนวโน้มบทบาทการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ด้านการปกครองของพระสังฆาธิการ ในอำเภอเส้าไห่ จังหวัดสระบุรี ว่ามีทิศทางอย่างไร จึงจะทำให้คณะสงฆ์อยู่คู่กับพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา

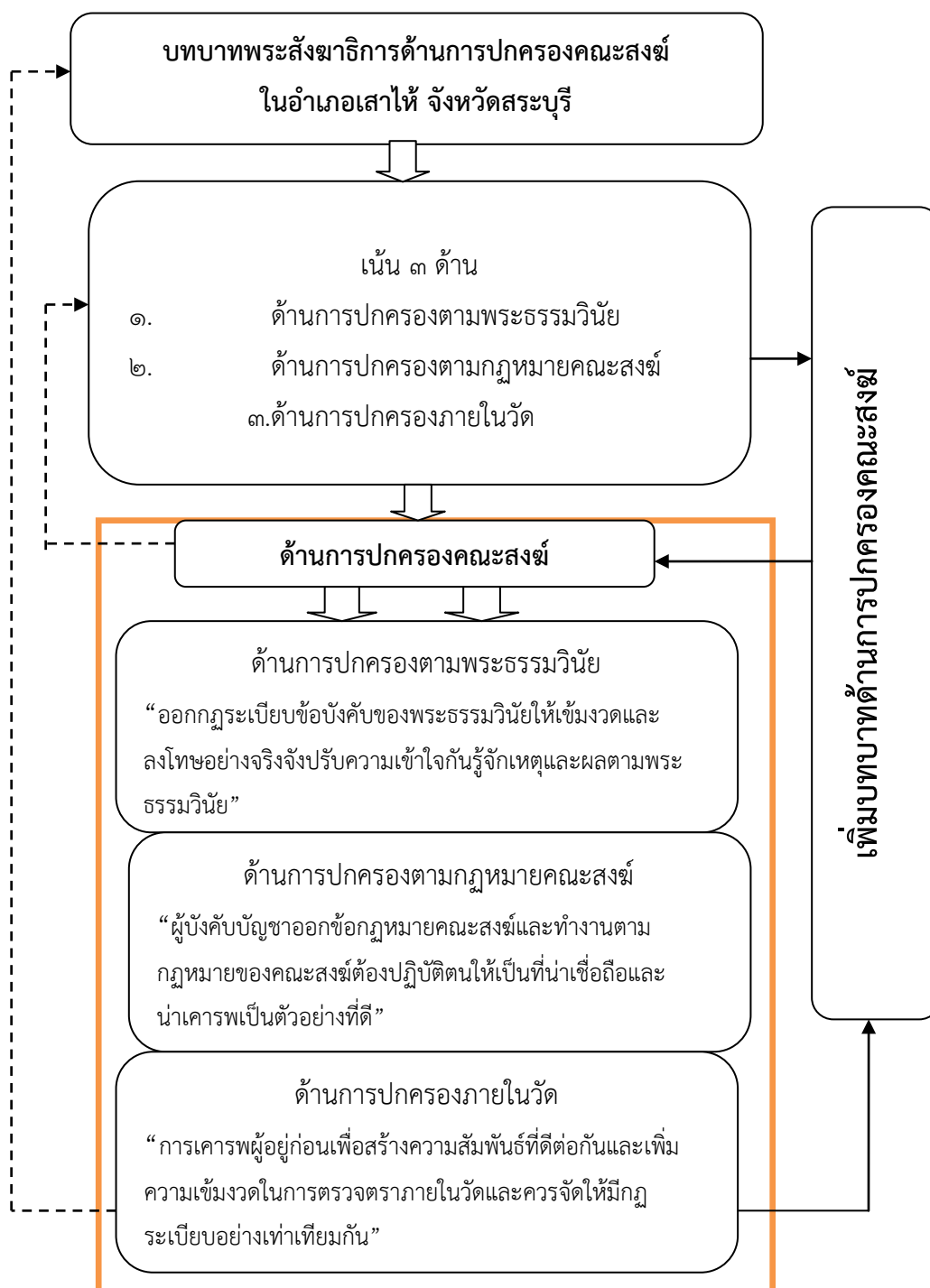
พระสงฆ์ควรพัฒนาตนให้รอบรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม เพื่อรู้เท่าทันต่อ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมอันจะส่งผลต่อศักยภาพในการอบรมพัฒนาจิต การเผยแผ่ศาสนธรรมแก่ศาสนิกชน เช่น ด้านการบริหาร ด้านกฎหมาย กฎระเบียบของสงฆ์ เป็นต้นพระสงฆ์ในระดับปกครองขาดความสามัคคีและมีการเล่นพรรคเล่นพวกเพื่อผลประโยชน์ในการเลื่อนตำแหน่งสมณศักดิ์ด้วย ซึ่งถือได้ว่าเป็นภาวะการเมืองในองค์กรทำให้ได้รับความยุติธรรมไม่เท่ากันในวงการสงฆ์ในปัจจุบัน จำแนกตามภารกิจ การการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ๖ ด้าน จำเป็นอย่างมากที่ทางคณะสงฆ์ แต่ละวัดต้องมีความสามัคคีกันช่วยกันสอดส่องดูแล อาคารเสนาสนะต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยดูดี เป็นที่น่ามองและช่วยกันซ่อมแซมหากว่าอาคารที่นั้นชำรุดขึ้นมาต้องทำให้มีสภาพที่ เหมือนเดิมดูงามตาเป็นที่น่าศรัทธาของประชาชนที่พบเห็น และดึงดูดให้ประชาชนเข้ามาในวัดเพื่อพักผ่อนใจ □

□ สัมภาษณ์, พระครูประสิทธิ์สรการ, เจ้าคณะตำบลม่วงงาม เจ้าอาวาสวัดบ้านกลาง , ๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๕.

□ สัมภาษณ์, พระสมุห์ฉลอง รตนปณฺโญ, เลข.จต.สวนดอกไม้ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดเจ้าฟ้า , ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕.

๔.๖ สรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี” ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ แสดงสรุปองค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑ สรุปได้ว่า บทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี โดยได้เน้นเป็นหลักอยู่ ๓ ด้าน คือ

๑) ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย มีบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี “ออกกฎระเบียบข้อบังคับของพระธรรมวินัยให้เข้มงวดและ ลงโทษอย่างจริงจังปรับความเข้าใจกันรู้จักเหตุและผลตามพระธรรมวินัย”

๒) ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์ มีบทบาทพระสังฆาธิการด้านการ ปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี “ผู้บังคับบัญชาออกข้อกฎหมายคณะสงฆ์และ ทำงานตามกฎหมายของคณะสงฆ์ต้องปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือและน่าเคารพเป็นตัวอย่างที่ดี”

๓) ด้านการปกครองภายในวัด มีบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี “การเคารพผู้อยู่ก่อนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและเพิ่มความ เข้มงวดในการตรวจตราภายในวัดและควรจัดให้มีกฎระเบียบอย่างเท่าเทียมกัน”

ซึ่งแต่ละด้านนั้นมีบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ผลสำเร็จจาก การได้ดำเนินการในแต่ละด้านเหมือนกัน คือ อยู่ที่ระดับมาก

ฉะนั้น มีการประชุมและอบรมผู้บริหารเพื่อให้สมบูรณ์ตามพระธรรมวินัยต้องออก ระเบียบข้อพระธรรมวินัยให้เข้มงวดและลงโทษอย่างจริงจัง ควรประชาสัมพันธ์และแนะนำให้เข้าใจ ในกฎระเบียบอย่างถ่องแท้ตามพระธรรมวินัย รู้จักเหตุและผลตามพระธรรมวินัย มีความเด็ดขาด ชัดเจนต่อกฎหมายคณะสงฆ์ ต้องปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือและน่าเคารพเป็นตัวอย่างที่ดีต่อ ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ได้ทราบทั่วกันตามกฎหมายคณะสงฆ์ เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานตาม กฎหมายของคณะสงฆ์ อบรมสั่งสอนผู้ที่บวชเข้ามาใหม่ว่าควรปฏิบัติตนอย่างไร เพื่อสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ควรแบ่งการปกครองในส่วนย่อย ๆ เพื่อการปกครองได้ทั่วถึง เพิ่มความ เข้มงวดในการตรวจตราภายในวัดและควรจัดให้มีกฎระเบียบอย่างเท่าเทียมกัน